SKÆRSILDEN

HELBREDELSE AF SLÆGTSTRÆET

1. I GT var man meget slægtsbevidst, både når det gjaldt Guds velsignelse og hans straf: *"Herren holder fast ved sin kærlighed mod tusinde, han forlader synd og skyld og brist, men lader ikke skyldige ustraffet, men lader straffen for fædrenes skyld ramme børn og børnebørn indtil tredje og fjerde led"* (2. Mos 34,7). Gælder dette også i NT? Ja, men med modifikation. Det enkelte menneske er alene ansvarlig for sin egen evige skæbne, men når det drejer sig om de timelige straffe, er det sandsynligt, at den samme solidaritet i slægten også gælder i tiden efter Kristi komme.

2. Vor tid er kendetegnet ved en ekstrem individualisme, som gør os blinde for det, man kalder den sociale arv. Med dette udtryk forstår man normalt noget sociologisk og psykologisk. Men det kan også anvendes teologisk. I lyset af begrebet timelige straffe, som især går på menneskets negative relationer til sine omgivelser, kan man tale om en negativ (og positiv) åndelig arv i en familie.

3. Det bliver mere og mere almindeligt, at man indenfor helbredelse- og befrielsestjenesten interesserer sig for et menneskes familiebaggrund i flere generationer, og man bruger f.eks. udtrykket Helbredelse af slægtstræet. En af de første, der arbejder med dette perspektiv var den kristne læge og psykiater Kenneth Mc All (Healing the Family Tree). Hans hovedtese er, at megen både fysisk og psykisk lidelse har sin grund i, at de afdøde i en familie eller på et bestemt sted er uforløste, dvs. ikke har fået tilgivelse og er blevet forsonet med deres slægt eller omgivelser. Han har gjort mange helt usædvanlige erfaringer med at fejre eukaristien for bestemte afdøde f.eks. i en slægt. Eukaristien er en uudtømmelig kilde til helbredelse af jordisk liv. På linie hermed fejres der mange steder i den katolske verden såkaldte helbredelsesmesser, hvor der finder mange helbredelser og udfrielser sted.

Eksempler: HFT: s. 5-6. Ruths historie: s. 7-9. Mavis: s10. Cliff: s. 11. Ufødte børn: s. 48. 49. Steder: Bermuda trianglen s. 59 ff.

4. Et helt specielt område er helbredelse efter spontan eller provokeret abort. Det siger sig selv, at forholdet mellem et ufødt barn, der ikke så dagens lys, og dets forældre har behov for helbredelse både for barnets skyld og for forældrenes skyld. Men en sådan helbredelse er absolut mulig takket være Kristi forsoning, som Kirken kan disponerer over i sakramenterne og i forbønnen.

5. Indenfor helbredelse- og befrielsestjenesten i katolsk regi taler man om onde "familieånder", som er dæmoner, der er kommet ind i en familie på et eller andet tidspunkt på grund af et medlems alvorlige synd. En sådan dæmon arbejder i slægten generation efter generation. Der er tale om en slags forbandelse. Som eksempler kan nævnes en "nedarvet" alkoholisme, seksuel perversitet og ekstrem voldelig adfærd hos nogle medlemmer af slægten. Det er ikke ualmindeligt, at en forfader eller formoder direkte eller indirekte har forbandet et eller flere medlemmer.

6. De, der arbejder indenfor den her omtalte tjeneste, har i praksis opdaget dette slægtsmæssige sammenhæng og ved Helligåndens oplysning fundet metoder til at befri ikke blot enkelt personer, men også hele slægter. Befrielsestjenesten synes således at levere praktiske argumenter for sandheden i de ovenfor anførte synspunkter, som efter min mening i al væsentligt lader sig forene med klassisk katolsk lære om sjælene i skærsilden og om dæmonernes adfærd. Der er dog vigtigt ikke at lave for mange teorier, men lade sig nøje med

at indsamle erfaringer og prøve dem af på solid katolsk teologi. Det må nemlig slås fast, at Gud kun i meget begrænset omfang har åbenbaret dæmonernes verden og de afdødes verden.

7. Spiritismen spiller i vor tid en tiltagende rolle. Spiritisme er omgang med åndernes verden. En sådan omgang med ånder var allerede på det strengeste forbudt i GT. Kirken har ikke på nogen måde ændret dette forbud, tværtimod. Det ovenfor sagte er ikke en kristen udgave af spiritisme, men der er naturligvis en fare for, at man forfalder til spiritisme, når man beskæftiger sig med de afdøde og dæmoner, hvis ikke ens tro er ren og lydighed mod Kirken er indiskutabel. Der er en verden til forskel på spiritismens åndeverden og den katolske lære om de afdøde og dæmonerne.

KRISTUS STEG NED TILL "DØDSRIKET" (Den apostoliska trosbekännelsen)

8. *"Kristus steg som död ned sin själ, förenad med hans gudomliga person, ned till de dödas rike. Han öppnade himlens portar för de rättfärdiga som gått före honom"* (KKK 637).

9. 1. Pet 3,18b-19. 4,6. Matt 27,51-53. Åb 1,18

1. Pet 3,18b-19: *"Hans kropp dödades, men han gjordes levande i anden, och så kunde han stiga ner och predika för andarna i deras fängelse"*.

1. Pet 4,6: *"… därför förkunnades evangeliet också för dem som nu er döda: även om de som människor blev dömda kroppsligen, skulle de få leva andligen, som Gud"*.

Matt 27,51-53: … *och gravarna öppnade sig. Många kroppa av avlidna heliga uppväcktes, och efter hans uppståndelse lämnade de sina gravar och gick in i den heliga staden och kunde ses av många".*
Upp 1,18: *"… jag har nycklarna till döden och dödsriket"*.

Upp 20,4b-6: *" Och jag så själarna av dem som halshuggits för Jesu vittnesbörd och Guds ord … De fick liv igen och var kungar med Kristus i tusind år. De andra döde fick inte liv förrän de tusen åren hade gått. Detta är den första uppståndelsen …."*

Upp 20,12-14: *"Och jag såg de döda … stå inför tronen …Och havet gav tilbaka de döda som var i det, och döden och dödsriket gav tilbaka de döda som var i dem … Och döden och dödsriket kastades i den brinnande sjön. Detta är den andra döden ..."*.

DEN INDIVIDUELLE DOM EFTER DØDEN

10. Kirkens lære: Døden gør en ende på menneskets liv som en periode, som er åben for at tage imod eller forkaste den guddommelige nåde, som er kommet til os i Kristus (jf. 2. Tim 1,9-10, KKK 1021). Der finder altså en individuel dom sted i døden (KKK 1022, jf. koncilerne i Lyon, DS 857-858, i Firence, DS 1304-1306, i Trient, DS 1820).

11. Alle, der efter Kristi død, opstandelse og himmelfart dør i hellighed, og alle andre kristne, der har afsluttet deres renselse efter døden, er allerede i himlen og skuer direkte Gud ansigt til ansigt før kødets opstandelse og den universelle dom. Dette er defineret af Benedikt XII (DS 1000).

12. De som dør i Guds nåde, men ikke er fuldstændigt rensede, gennemgår en renselse for at opnå den hellighed, som er nødvendig for at træde ind i himlens glæde (KKK 1030). Denne renselse kaldes for skærsilden eller renselsesstedet (purgatoium). De afdøde i skærsilden er sikre på deres frelse. Læren om skærsilden er troslære formuleret på koncilerne i Firence (DS 1304) og i Trient (DS 1829, 1580).

Gregor den Store: *"Man skal tro, at der før dommen findes en renselsesild for de synder, som kan anses for at være af mindre alvorlig slags. Det forkynder han som er Sandheden selv, når han siger, at den, som har hånet Helligånden, ikke skal få tilgivelse hverken i denne verden eller i den kommende (Matth 12,31). I overensstemmelse med det, som siges her, kan vi forstå, at visse synder kan blive forladt i denne verden, men andre i den kommende verden"* (Dialogi 4,39).

13. Kirkens lære bekræfter, at der findes et helvede, og at det varer evigt. Mennesker, der dør i dødssyndens tilstand, kommer umiddelbart i helvedet. Helvedets pine består hovedsagelig i den evige adskillelse fra Gud (KKK 1035 med referencer til div. konciler), for alene i ham kan mennesket få sin lykke, som det er skabt til og længes efter (KKK 1057. Men Gud forudbestemmer ingen til at komme i helvedet. Det er mennesket, som helt frivilligt vender sig fra Gud og fastholder denne holdning indtil enden, er selv skyld i sin fortabelse (KKK 1037).

BØNNER FOR DE AFDØDE

14. Fra den ældste tid har Kirken holdt de dødes minde i ære og frembåret bønner for dem især i det eukaristiske offer, for at de skulle renses for deres synder (KKK 1032 med henvisning til 2. koncil i Lyon DS 856).

Johannes Chrysostomos: *"Om Jobs sønner blev renset ved deres faders offer (Job 1,5), hvorfor skulle vi tvivle på, at vore offergaver for de døde giver dem trøst? Lad os ikke tøve med at bistå dem, som er gået bort, og frembære vore bønner for dem* (Homiliae in primam ad Corinthios 41,5).

15. Det eukaristiske offer frembæres for de troende, "som er døde i Kristus, men endnu ikke helt og holdent er blevet rensede" (koncilet i Trient DS 1743), for at de kan gå ind i Kristi lys og fred (KKK 1371).

Kyrillos af Jerusalem: *"Derefter beder vi (i offerbønnen, anaforaen) for de indsovede hellige fædre og biskopper og i almindelighed for alle dem, som er døde før os. Vi tror, at det bliver stor gavn for de sjæle, for hvis skyld vi frembærer vor ydmyge bøn, mens det hellige og ærefulde offer er nærværende. … Når vi frembærer vore bønner for dem, som er sovet ind, selvom de var syndere, stiller … vi Kristus frem, som blev ofret for vore syndere, og gør Gud, som er menneskets ven, nådigt sindet mod dem og mod os"* (mystagogisk katekesese 5,9-10).

16. Eukaristien er hjertet i den påskens virkelighed, som en kristens død er. Ved begravelsen frembærer Kirken i Helligånden Kristi døds og opstandelses offer til Faderen og beder om, at dens børn bliver renset fra deres synder og syndens følger og opnår påskens fuldendelse ved Guds riges bord (jf. Ordo exsequiarum / begravelsesritualet n. 1, KKK 1689).

17. Det samme gælder messer for de afdøde, de såkaldte sjælemesser.

AFLAD

18. Definition: *"Aflad indebærer, at den timelige straf, som man har pådraget sig ved synd, som allerede er udslettet, bliver eftergivet hos Gud … Kirken er formidler af forløsningen og fordeler og øser i medfør af sin myndighed af den skat af godtgørelse, som Kristus og helgenerne har samlet"* (Paulus VI, Ap. konst. Indulgentiarum doctrina, Normae 1-3, KKK 1471)

19. Baggrunden for denne lære er, at alvorlig synd har to konsekvenser: 1) Man berøves fællesskabet med Gud og mister dermed det evige liv. Dette kaldes evig straf. 2) Men enhver synd, også de mindre alvorlige, binder et menneske på en forkert måde til det skabte. Dette kaldes timelig straf. Hverken den evige straf eller den timelige straf er Guds hævn, som han pålægger udefra. Det er syndens egen natur, der medfører disse konsekvenser (KKK 1472). Synd er i sit væsen at vende sig bort fra Gud og vende sig mod skabningen.

20. Syndsforladelse betyder, at fællesskabet med Gud bliver genoprettet, hvis det ved en alvorlig synd er blevet ødelagt. Derved ophæves den evige straf, men ikke den timelige (KKK 1473), med mindre omvendelsen udspringer af en brændende kærlighed (fuldkommen anger), jf. synderinden, der græd ved Jesu fødder, Lk 7,36-50 (jf. KKK 1472).

21. Mennesket skal ved barmhjertighedsgerninger og kærlighed sammen med bøn og forskellige former for bod forsøge fuldstændigt at afklæde sig "det gamle menneske" og iklæde sig det "nye menneske", jf. Ef 4,24 (KKK 1473). I denne stadige omvendelsesproces træder Kirken, de helliges samfund til, ved at skænke hel eller delvis aflad for de timelige straffe. Man kan opnå aflad ikke blot for sig selv, men også for andre, både levende og døde. (KKK 1471). Aflad for andre har karakter af forbøn.

22. For at forstå begrebet de timelige straffe på en dybere måde, skal man huske på, at langt de fleste synder, alvorlige og mindre alvorlige, er synder mod kærligheden til Gud og mennesker. Når vi synder, kommer vi i gæld til Gud og mennesker. Forholdet genoprettes ved tilgivelse, men der er sket en skade i vore relationer, som skal udbedres. Det er den menneskelige erfaring, vi gør. Mennesket er altid en del af en social organisme, som lider skade, når nogle af dens medlemmer, gør noget forkert.

Det handler om forsoning med Gud, sin familie og alle de mennesker, man har mødt i sit liv.

23. Skyld og gæld betyder det samme. Vi kommer i gæld både til Gud og vore medmennesker, når vi ikke opfylder kærlighedsbudet. Også gælden skal betales. Vi kan definere tilgivelse med eftergivelse af gæld. I Fadervor beder vi Gud, om at han vil 'tilgive os vores skyld'. Det betyder 'eftergive os vores gæld'. Jesus betalte al gæld fra menneskehedens begyndelse til den afslutning med sit blod. Det vil sige, at gælden principielt er betalt. Men hvordan fungerer denne betaling i de enkelte tilfælde? Ved at vi kan "hente pengene i den himmelske bank" for at bruge et billede. Vi har ret til disse penge for at kunne betale vores og andre gæld/skyld. Men vi skal "hente" dem for at den konkrete gæld kan betales. Det er naturligvis et billede, men vi kan kun bruge billeder i vores tro og ikke abstrakte ideer, fordi troens verden er i bogstavelig forstand et mysterium, noget vi ikke kan forstå med vores menneskelige fornuft.

Hvordan henter vi så pengene i banken? Primært gennem messen, hvor vi netop fejrer Jesu korsoffer, som er betalingen af al gæld. "Kapitalen" er grænseløs, men vores "brug" er begrænset, fordi vi er begrænsede og ikke kan hæve pengene "på én gang". Derfor gør vi det helt konkret, når vi fejrer messe, eller når vi personligt beder for en eller flere afdøde. Vi kan

også formulere sådan: Jesus betaler vores og andres gæld sammen med os, og det indebærer vores begrænsning. Vores gæld må derfor betales stykke for stykke.

24. Det handler om altings genoprettelse i Kristus:

1. Kor: 15,24-28

Ef: 1,10

24. Teologisk synthese: *"Om alla dog genom en endas överträdelse, så har nu alla fått del av Guds överflödande nåd, nådegavan som bestod i en enda människa, Jesus Kristus"*. Människoslägten är som en stor organisme enligt Guds vilja, ja hela universet. Alt beror på alt. Universel solidarität i skapelsesværket. Ochså det nye univers i Kristus är solidarisk: I honom bliver allting nytt: *"Och han som satt på tronen sade: Se, jag gör allting nytt* (Upp 21,5). Just i Eukaristien börja nyaskapelsen.

Vadstena, den 17. august 2007
Åsebakken, den 2. januar 2026

Lars Messerschmidt